

HOLBERG
P R I S E N

i s k o l e n

Forskning med fokus på skriving og dialog

Et undervisningsopplegg for Holbergprisen i skolen.

Undervisningsopplegget er skrevet innenfor sosiologi (VG2) og Markedsføring og ledelse 2 (VG3), men kan også brukes i andre fag. Oppfordrer elevene til å bli nysgjerrige på samfunnsvitenskaplig forskning, skrive forskningsbaserte rapporter og knytte teori til forskning.

Av: Verlo, Oslo handelsgymnasium

Undervisningsopplegg:

Holbergprisen i skolen - Forskning med fokus på skriving og dialog

Mål

- Bli nysgjerrige og utforske selvvalgt problemstilling
- Lære om samfunnsvitenskapelig forskning
- Øve på å skrive forskningsbaserte rapporter
- Knytte fagteori til forskning

Rammer

- 6 uker (2 økter per uke, samt en fagdag)
- Valgfritt punkt: Temaet kan bestemmes av lærer. La det være vidt nok til at man kan utforske det på ulike måter og med ulike metoder, men avgrenset nok til at elevene har et tydelig startpunkt. Erfaringen tyder på at det er best om elevene får velge tema selv.
- Elevene velger selv problemstilling for å få eierskap til innholdet, men det må kunne knyttes til pensum.
- Tildelt forskerkontakt av «Holbergprisen i skolen» som veileder elevene i problemstilling, funn og analyse/diskusjon av funn.
- Strukturskjema fra «Holbergprisen i skolen» som «skriveramme» (se vedlegg).

Arbeidsmetoder/innhold

Vi valgte prosesskriving med delmål for å hjelpe elevene med progresjonen i arbeidet . Vi fastsatte i forkant datoer hvor elevene skulle levere følgende:

- **Del 1:** Introduksjon, problemstilling og metode
- **Del 2:** Innsamling av data
- **Del 3:** Presentasjon av funn
- **Del 4:** Analysere og diskutere data
- **Del 5:** Oppsummering/ konklusjon
- **Del 6:** Innlevering av ferdig rapport
- **Del 7:** Justering av rapport etter tilbakemelding

Detaljerte arbeidsmetoder:

TIDSBRUK	HVA	HVORDAN	HVORFOR
Del av økt	Før-introduksjon	Brukte del av en økt litt før selve prosjektperioden startet for å få elevene til å forstå bedre hva vi skulle i gang med etter jul: Forklare hva Holbergprisen i skolen er, samt plenumsdiskusjoner om hva aktuelle problemstillinger kunne være.	For å sikre at elevene ikke får sjokk etter jul når prosjektperioden starter.
90 minutter	Introduksjon Plenumsdiskusjoner om aktuelle problemstillinger	Introduksjon av tema og Holbergprisen i skolen. <ul style="list-style-type: none"> • Individuell tankestrøm om problemstillinger • Dele i grupper som diskuterer • Deretter skrive på tavlen i plenum • Skrive ned alle forslag i OneNote for senere bruk, eller på tavlen. 	Så elevene får forståelse for prosjektet og innholdet i dette. Dette gir elevene hjelp av hverandre til å finne flere og ulike problemstillinger de kan velge mellom. I motsetning til å gjøre det alene.
45 minutter	Presentasjon av fagstoff	Lærerpresentasjon med powerpoint (metode og forskningsetikk)	For å gi elevene et rammeverk for hvordan de skal gjennomføre en undersøkelse, samt innføring i teori.
	Dele elever inn i grupper	Kan være basert på ambisjoner, interesser eller tilfeldig. (Kunne også vært gjort etter at problemstillingene er satt opp slik at man velger noe man har lyst til å jobbe med.)	De skal jobbe ganske tett og mye, så det er viktig å finne grupper som fungerer godt sammen.
45 minutter	Arbeidsplan for prosjektet	Lærer har satt opp en generell arbeidsplan med delmål, elevene må i gruppen bestemme hvordan de skal nå delmålene og sette opp en egen plan for sitt prosjekt.	For at elevene skal se raskt at det er en del arbeid som må gjennomføres, og lage en konkret plan for å nå målet om en ferdig rapport.
30 minutter	Problemstilling	Oppstart – brainstorming om aktuelle temaer i etablerte grupper	Når gruppen er satt er det viktig at de blir enige om noe de har lyst å bruke tiden på. Da er det fint å få mange ulike temaer på bordet.
60 minutter	Elevene velger problemstilling og kommer med forslag på metode	Diskusjon i gruppene, basert på innspillene vi har hatt i plenum. Disse blir utlevert til alle gruppene. Diskuterer aktuelle metoder basert på tidligere lærerpresentasjon. Elevene bruker OneNote eller tilsvarende slik at lærer har tilgang til elevenes arbeid underveis for å kunne kommentere direkte på innhold de produserer, og slik at de kan samskrive på prosjektet.	Velge en problemstilling og få eierskap til prosjektet. For å kunne velge en metode som er gjennomførbar, og gir svar på problemstillingen. Skape struktur og tilgang på innholdet for alle i gruppen til enhver tid. Gi lærer noe kontroll på progresjon.

90 minutter	Elevene velger metode for innsamling av data	Diskusjon i gruppene med veiledning av lærer. Veiledning av forskerkontakt på problemstilling og valg av metode.	Sikre at elevene forstår de ulike metodene og finne ut om metoden kan gi svar på problemstillingen. Nyttig med ekspert som kan si noe om spissing av problemstilling og hjelpe de med å velge relevant metode.
	Finne relevant informasjon	Elevene henvises til å finne relevant informasjon om temaet gjennom ulike kilder mens veileder jobber med andre grupper. Skrive ned relevant teori, kilder og lenker i OneNote	Her må grunnlaget baseres på fakta, eksisterende forskning eller teori. Elevene må underbygge påstander og hypoteser med teori. For å huske hvor de har funnet teorien
90 minutter + lekse	Del 1: Skriftlig innlevering introduksjon, problemstilling og metode	Elevene skal levere et skriftlig dokument med introduksjon, problemstilling og metode i henhold til skriverammen (se vedlegg). De får tid i timen til å skrive, og bes om å referere til aktuell teori i innledningen og i metod delen for å gjøre det relevant og korrekt. <i>Elevene får tilbakemelding på del 1 før «del 2» skal gjennomføres.</i> Viser eleven tre gode, ulike eksempler på tidligere oppgaver som elevene kan bruke som modell/maler. Med ulike metoder og ulike temaer.	Får tid i timen slik at de kan få veiledning. Deler opp skriveprosessen med delinnleveringer for at det ikke skal virke så stort, og for at de skal kunne få flere tilbakemeldinger underveis. Slik at de vet hva de har fått til, og hva de må jobbe mer med Kan vise elevene hvordan prosjektet kan løses, og i praksis hvilke metodealternativer som finnes.
2 x 90 minutter	Elevene må utforske, vurdere og finne relevante informanter Lage relevante spørsmål til informantene	Diskusjon i gruppene om aktuelle informanter og informantgrupper. Veiledning av lærer. Spørsmålene skrives ned og diskuteres i gruppen og med lærer. Avhengig av valgt metode Vurdering av forskningsetikk	For å konkretisere at de må gjøre avtaler med folk de skal snakke med, kanskje de er opptatte? Finne ut om svarene på spørsmålene besvarer problemstillingen?
2 x 90 minutter + lekse	Del 2: Innsamling av data	Mulighet til å gjennomføre innsamling av data i skoletiden. Avhengig av valgt metode.	For å få svar på spørsmålene som kan lede til svar på problemstillingen.

90 minutter + lekse	Del 3: Muntlig presentasjon av funn Skriftlig innlevering av datafunn	Muntlig gruppeveiledning med forskerkontakt, veiledning på hvordan analysere innsamlet data. Skriftlig arbeid påbegynnes i timen med veiledning fra lærer, mens forskerkontakt jobber seg gjennom gruppene. Lekse: skriftlig innlevering av kapittel om datafunn i skriverammen. Elevene får tilbakemelding på del 3 før «del 4, 5 og 6» skal gjennomføres slik at de vet hva de har fått til, og hva de må jobbe mer med.	For å skape motivasjon knyttet til funnene og hjelpe elevene med å se hva slags analyse de kan trekke ut av funnene. For å kunne forbedre innholdet til neste delinnlevering, og for at prosessen med skrivingen deles opp i mindre deler.
2 x 90 minutter + lekse	Del 4: Analyse og diskusjon, Del 5: Konklusjon Skrivedager	Her brukes øktene på skolen, og elevene må også påregne hjemmearbeid med besvarelsen sin. Elevene blir bedt om å se på de tidligere tilbakemeldingene og korrigere disse først, og ta med seg læringspunkter fra disse i resten av besvarelsen. Elevene jobber i gruppene, mange deler opp oppgaven for å minimere skrivebelastningen. Diskutere innhold før, under og etter skriveøkter. Veiledning fra lærer i klasserom, samt bruk av skriverammen. Henviser til tidligere prosjekter som ligger på Holbergprisen i skolen som eksempel.	Det kan ofte være generelle tilbakemeldinger som manglende kildehenvisninger, påstander uten teoretisk forankring etc. Oppdeling kan være fint for å redusere belastningen, men diskusjonen er svært viktig for å sikre rød tråd i oppgaven. Skriverammen gir elevene «gratis» struktur, og tidligere prosjekter kan gi elevene gode eksempler på hvordan besvarelsen kan være
	Del 6: Innlevering av ferdig rapport	Den ferdige forskningsoppgaven blir levert og får tilbakemelding fra lærer.	
90 minutter	Del 7: Justering av rapport etter tilbakemelding	Valgfri hjemmelekse etter at de har fått tilbakemelding: mulighet for å endre rapport i henhold til tilbakemeldinger for å forbedre karakter. Karakter ble gitt på bakgrunn av siste innleverte rapport. De fire beste prosjektene ble så sendt til veileder som ga en kort tilbakemelding på disse ift hvem vi skulle sende til konkurransen.	Valgfritt fordi noen var lei, og fornøyd med resultatet slik det sto. Likevel kunne det gi de som ønsket en forbedret karakter. Fordi vi skulle sende tre prosjekter videre fra to klasser, da er det fint med en uhildet veileder som velger de hen tenker er best.

Vurdering (se vurderingskriterier vedlagt)

- Tilbakemelding pr delmål på hva som fungerer og hva som kan forbedres
- Veiledning fra forskerkontakt og lærer
- Ferdig rapport ble gitt tilbakemelding på hva som er bra og hva som kan forbedres.
- Mulighet til å endre rapporten etter siste tilbakemelding
- Karakter ble satt på bakgrunn av sist innleverte arbeid.

	Lav	Middels	Høy
Problemstilling	Oppgaven har et tema, men har ikke definert noen problemstilling	Oppgaven har en problemstilling som er presentert på en forståelig måte.	Oppgaven har en god problemstilling, som er presist formulert.
Metode	Oppgaven anvender forskningsmetoder	Oppgaven definerer hvilke forskningsmetoder som er tatt i bruk	Oppgaven har et eget metodekapittel. Metodene som er valgt er godt egnet til å belyse problemstillingen.
Teori	Oppgaven er innom relevant teori, uten at begreper og teorier nødvendigvis er eksplisitt nevnt.	Oppgaven knytter til seg relevant teori, og redegjør for disse på en fruktbar måte.	Oppgaven integrerer relevant teori på en fruktbar måte, og gir presise definisjoner av fagbegreper
Analyse	Oppgaven beskriver resultatene av undersøkelser og setter disse inn i en viss sammenheng	Oppgaven forklarer og fortolker resultatene av undersøkelsene, og setter disse til en tilstrekkelig grad i sammenheng med den valgte teorien	Oppgaven evner å problematisere resultatene av undersøkelsene, har et kritisk blikk, og viser evne til å finne motforestillinger og alternative forklaringer. Teorien er godt integrert i analysen av funnene.
Kilder	Oppgaven bruker kilder.	Oppgaven bruker varierte kilder, og alle kildene er oppgitt.	Oppgaven viser en kritisk holdning til kildene. Kildene er oppgitt på en korrekt måte, og det er aldri tvil om hvilket kilde-materiale som er anvendt hvor (korrekt bruk av fotnoter/noter).
Språk	Oppgaven er presentert som et sammenhengende verk, og det er ingen store, kommunikasjonsforstyrrende feil.	Oppgaven anvender et godt språk, med presise formuleringer.	Oppgaven anvender et rikt og nyansert språk, som samtidig er presist.
Struktur	Oppgaven har en viss struktur	Oppgaven har en hensiktsmessig struktur. Avsnitt og underkapitler bidrar til å skape orden og oversikt.	Oppgaven har en ryddig, logisk og hensiktsmessig struktur, med innholdsfortegnelse og underkapitler. Alle hoveddelene har fått sitt eget kapittel.

Vedlegg 2:

Skriveramme fra «Holbergprisen i skolen». Forslag til struktur for forskningsrapporten

Det er en god regel at prosjektene holder seg til en lengde på rundt 15 sider (4500 - 5000 ord). Forside, litteraturliste og vedlegg kommer i tillegg. Det vanlige formatet i teksten er 1,5 i linjeavstand og skriftstørrelse 12 pkt.

- Forside (egen forside med bilde, tittel, problemstilling, navn, skole, år)
- Innholdsfortegnelse
- Innledning: Presentasjon av tema man har valgt å undersøke og en forklaring på hvorfor man har valgt dette temaet. (1-2 sider)
  - Presentasjon av problemstilling/hypoteser. (½ side)
- Valg av metode (1-2 sider)
  - Empirisk materiale (antall respondenter, bearbeidelse av empiri)
- Teoretisk perspektiv eller annen forskning på temaet (1-2 sider)
- Presentasjon og drøfting av funn (3-5 sider)
- Refleksjoner om forskningsspørsmålet / problemstillingen (1-2 sider)
- Oppsummering/konklusjon (refleksjoner om hvordan det gikk) (1-2 sider)
- Litteraturliste
- Vedlegg
  - Spørreskjema, intervjuguide og lignende
  - Eventuelt utfyllende kvantitative analyser av materialet som ikke er diskutert i rapporten
  - En komplett liste over kvalitative kilder som analysen bygger på

Vedlegg 3:

Merknader til presentasjon av empiri

Presentasjon av empiri i kvantitative undersøkelser

- Antall enheter som besvarte og svarprosent skal være med
- Beskriv hvordan materialet er bearbeidet og analysert
- Tabeller gir mer presis informasjon enn grafiske fremstillinger. Brukes grafisk fremstilling er det en fordel om man også setter inn den relative fordelingen (%) i grafikken.
- Tabeller og grafikk må være forståelige med en topptekst og det må klart fremgå om de er prosentuert (relativ fordeling) eller viser faktisk fordeling (antall enheter).
- Alle tabeller og resultater som er med i hovedteksten skal kommenteres. Dersom dere vil ta med mange tabeller eller presentere alle resultatene, så kan dette tas inn som et vedlegg til slutt i rapporten.

Presentasjon av empiri i kvalitative undersøkelser

- Informer om antall personer som er intervjuet og/eller gi en oppsummering av kildene som er brukt.
- Beskriv hvordan materialet er bearbeidet og analysert.
- Bruk anonymiserte men ellers ordrette sitater fra intervjuer eller andre kilder for å underbygge egne vurderinger. Sitatene brukes altså som eksempler på analytiske funn. Dette kan gjerne kombineres med en gjengivelse av hovedinnholdet i intervjumaterialet.
- Alle sitater skal diskuteres i forhold til problemstillingen.